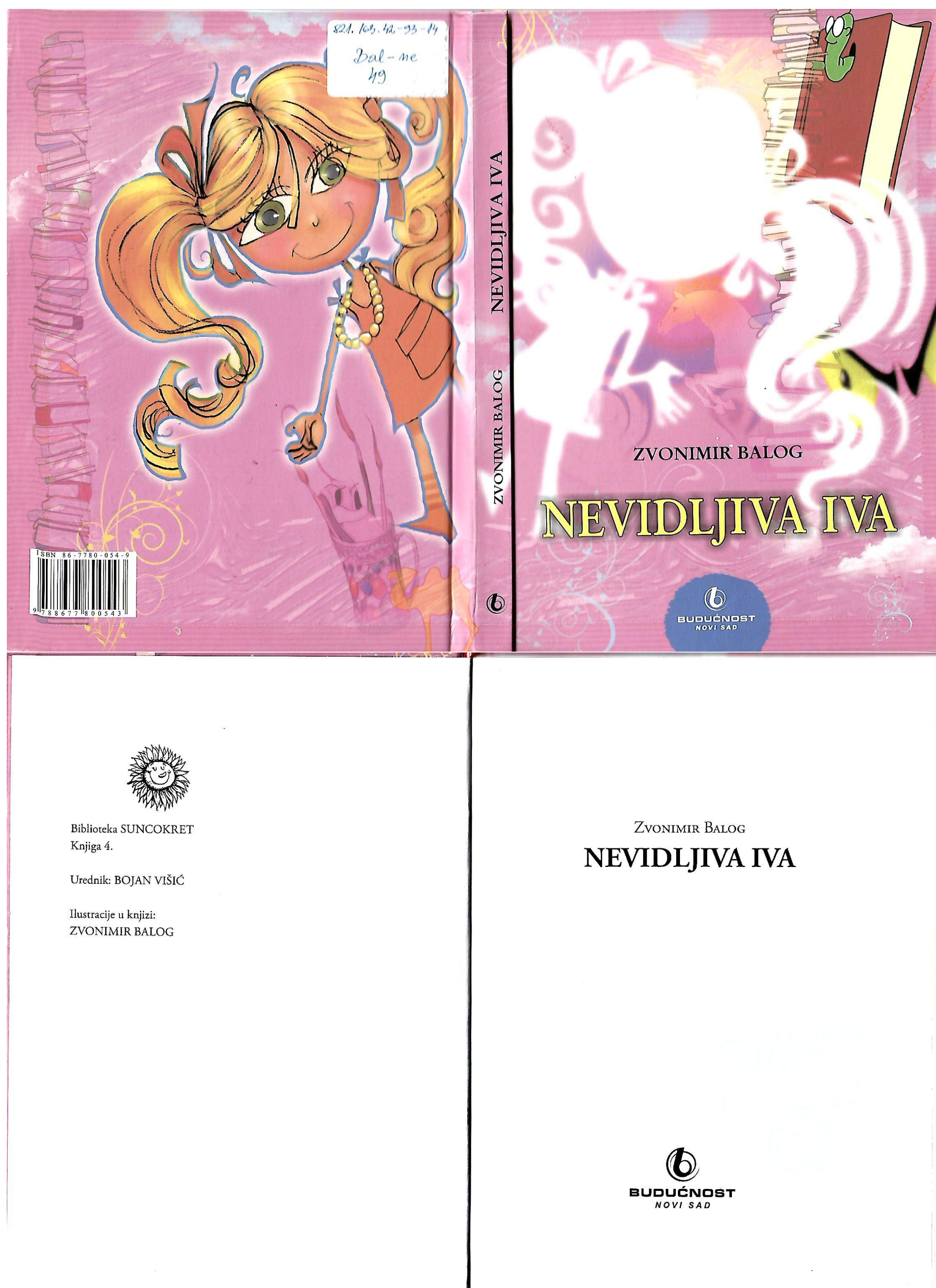
OSNOVNA ŠKOLA "FATIMA GUNIĆ" SARAJEVO
DIGITALNA BIBLIOTEKA
Lektira
NEVIDLJIVA IVA / ZVONIMIR BALOG

Biblioteka SUNCOKRET, Knj. 4
Urednik: Bojan Višić
Ilustracije u knjizi: Zvonimir Balog
Zvonimir Balog NEVIDLJIVA IVA ; Budućnost , Novi Sad

Kćerki Kseniji i sinu Tugomiru

Kćerki Kseniji i sinu Tugomiru

BIBLIOTEKA OSNOVNE ŠKOLE "FATIMA GUNIĆ" SARAJEVO
Sign 821.163.42-93-14
Inv. Br. Bal-ne 49

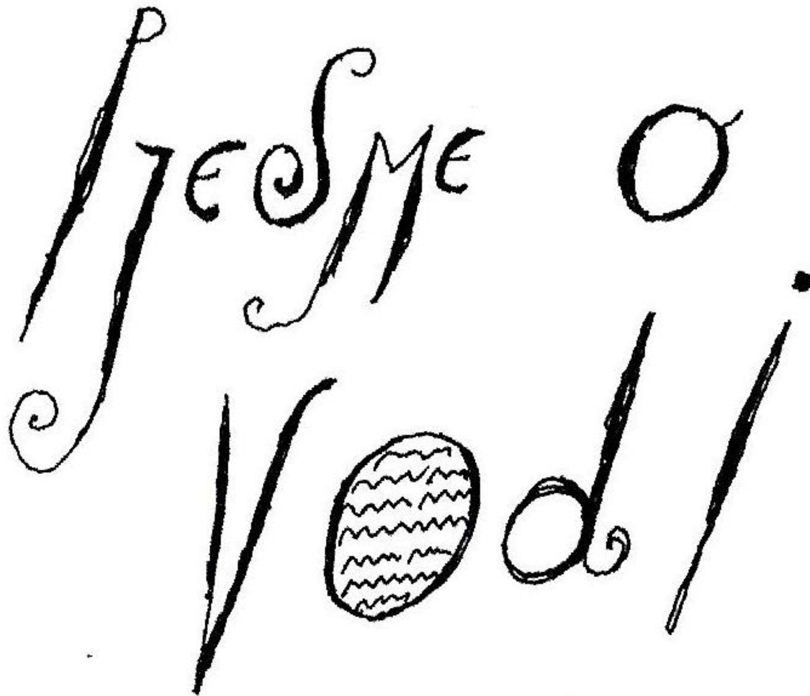
NAJPRIJE

Dakle, djeco, kao prvo
molim jedan pljesak za drvo
sto se tri stoljeca odupiralo suši,
kojega grom nije mogao da sruši.
Nakon godina trista,
jutros je ponovo počelo da lista!
Jedan pljesak za travu što se zeleni,
jedan za trešnju koja se rumeni!
Pljesak trudbeniku mravu,
pljesak suncu što podiglo je glavu!
Na kraju pljesak za gnijezdo na vrhu breze
i jedan žestoki iz čista mira-
bez veze!

KAKO SE PJESMA PRAVI

Pjesmu može napraviti svatko
I Dalibor i Dado i Vlatko,
a evo kako se ona pravi:
najprije se red smijeha stvai,
pa red visokih plavih gora,
pa red dubokih tajnovitih mora.
Jedan cvijet! Dvije-tri duge.
Jedna zvijezda! Malo tuge.
Zatim iz srca pjesnik izvuće
zlatnog goluba da u pjesmi guče!

PJESME O VODI

ŠTO SE OD VODE PRAVI

Od VODE se prave trave,
VODEne zatim glave,
VODnici, VODOzemci,
VODENkonjic, VODEnjaci,
VODOvodi, vinoVODI,
doVODI, sproVODI,
zaVODI, vojVODE,
nadvojVODE, VODOmari
još i mnoge druge stvari.

Razumije se,
to uvijek nije samo VODA,
još se VODI nešto doda.

VODA

Od čega se voda pravi,
gdje to voda vodu vóda,
da li voda vodu pije,
u čemu se voda mije,
što to hoće kad klokoće,
kad klopoće,
može li voda razvodniti vodu,
što je voda vodi u rodu,
da li se voda ljuti
kad joj druga voda vodu muti,
zašto voda omršavi
pa je plitko,
zna li na to odgovorit itko?

VRSTA VODE

Postoje vode različite po naravi;
voda koja je tiha i voli biti sama,
voda što hući i godi joj galama.
Voda što bez otpora lijeno pada
s krovova, sa stijena, preko kaskada.
Voda u vodoskocima
koja skače kao mače.

Postoji buntovna voda;
voda-pjesnik koja uzbrdo puže
i dospijeva u trave, na zvijezde,
u ruže!

POSTOJE JOŠ NEKE VRSTE VODE

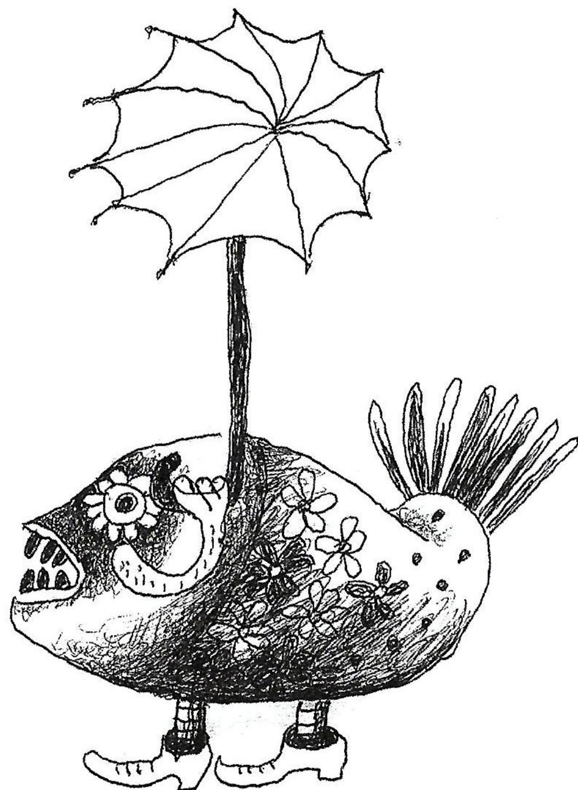
Postoje još neke važne vrste vode;
voda koju istražuju rode;
voda za gašenje plamena,
za bušenje kamena.
Voda smrti, života i nade,
voda od koje vino rade.
Kisela voda -
voda što se toči.
Voda za polijevanje
noćnih pjevača i
voda za bacanje u oči.

VODA ZA PRANJE

Voda za pranje dalje se dijeli
na vodu za pranje žlica i lica.
Na vodu za pranje ruku,
za pranje nogu.
Na vodu za pranje tijela,
za pranje odijela.
I na vodu
za prskanje po podu.

VODA RIBI

Voda je ribi stan,
san, kišobran i padobran.
Voda je ribi sunce,
makar i u hladu,
sve - u jednom komadu.

VODA SE PRAVI

Voda se pravi važna
zbog toga što je
i u suši vlažna.
Zbog toga što je uvijek mlada
i što se ne ubije
sve kad sa neba pada.

ŠTO SU RIBE VODI

I ribe su nešto njoj;
unutarnji važan sloj
ko košnici što je roj.
Ribe su vodino zubalo od zlata
kojim voda žvače sama sebe
na dnu blata.

JEDNA PJESMA O VINU

Jedna pjesma o vinu

ŠTO SE PRAVI OD VINA

Od VINA se pravi djedoVINA,

domoVINA, jugoVINA,

ivoVINA, MoslaVINA,

PodraVINA, LepaVINA,

siroVINA, osoVINA,

poloVINA, rušeVINA,

piloVINA, paljeVINA,

koVINA, miroVINA,

mahoVINA, cedroVINA,

ušteđeVINA, svetkoVINA,

slaVINA, padaVINA,

a najčešće se pravi od VINA

živINA,

volovi, jarci, magarci.

IGRE

Kolike sam jutros

samo uz pomoć konca

ukrotio zmajeve!

Kako sam jutros

iz prazne limenke

pio divne kineske čajeve!

Kolika sam o podne
savladao mora
bacivši ih zajedno s brodovima
iz lavora!

Kakvo ću tek sutra
izmisliti more,
kakve podići dvore
kojima neće nedostajati
ni srebra ni zlata
- na putu pred kućom -
od blata!

IGRE

IGRA PRVA

Neki su bundeve,

neki samo deve,

djevenice i lubenice.

Neki su brdo

kojima juri deva krdo,

kojim se kotrljaju bundeve,

kojim se tandrču lubenice,

kojim se vuku djevenice.

Kad ih deve pohvataju,

redom ih večeraju.

Na kraju bude

takvih deva

kojima puče trbuh

od bundeva.

IGRA CVIJETA

Jedan dječak

se javi za tučak

i stoji

dok ne prestoji

doručak i ručak.

Ostali dječaci i djevojčice

su latice.

Najbolje je da oko tučka

poliježu u travu:

noge uz noge,

glava uz glavu.

Tako se pritaje i čekaju

da leptiri i ptice

sjednu nekome

na lice.

IGRA OCVALOG CVIJETA I VJETRA

Kad cvijet izgubi strpljenje

za cvjetanje,

dođu jedni koji su vjetar

i na cvijet tako dunu

da mu odnesu krunu.

Pa otkinu latice

Anice, Zlatani i Zlatice

lete, lete, lete

dok se ne sjete

da se nazad vrate

i s vjetrovima se pomlate.

Na kraju se više ne zna

tko su vjetrovi

a tko cvjetovi.

LJULJAČKA NA ORAHU

Zemlja skakuče ispod tebe -

igra se i ona.

Ti se nad njom njišeš poput zlatnog zvona.

Sada si cvijet u travi,

sada na nebu zvijezda.

Ptice na povratku kruže oko oraha

i ulaze u gnijezda:

ništa se djevojčice ne straše

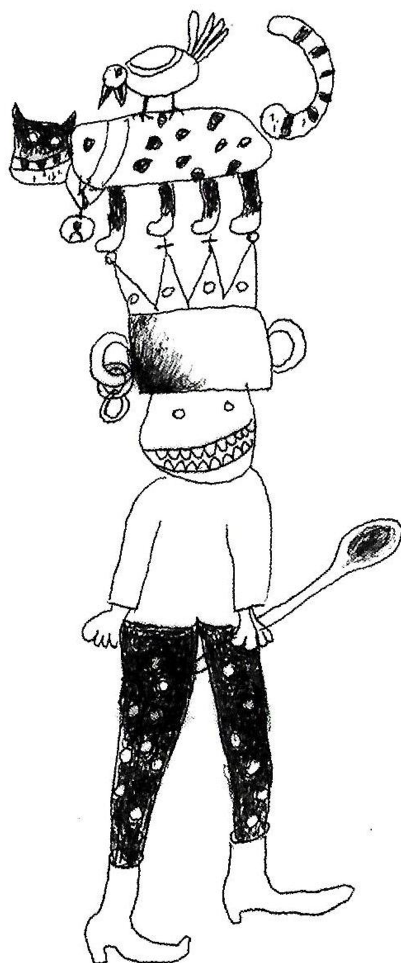
kad s ljuljačkom obilaze zemlje sanja -

ne maknuvši se od orahova granja.

KAD JE JELICA PRAVILA JELO

Najprije je išla po savjet - u Dugo Selo.
Onda je krenula u Pulu - po zdjelu,
pa je skoknula u Trst - po mast,
u Buje - po jaje,
u Celje - po zelje,
u Banat - po špinat,
u Velenje - po drugo zelenje.
Zatim joj je cilj bio: Duga Resa,
tamo je skoknula - radi mesa.
Onda je s loncem krenula - u Beč
da stavi jelo - na peć.
I kad je već ulazila na peron,
vlak je naglo - stao
i lonac joj je iz ruku - pao.

Tako je ogorčena izvadila kartu
za Džakartu.

DA SAM KRALJ

Da sam ja, djeco, kralj,

pozvao bih neprijatelja da se borimo

- u skoku u dalj.

Izazvao bih njegovu vojsku

da se s mojom zajedno smije,

da se natječemo u puzanju na drvo

- tko će više i tko prije.

Pozvao bih neprijateljsku vojsku

da se zajedno s mojom gruda kada sniježi,

uredio bih da na suncu vojska

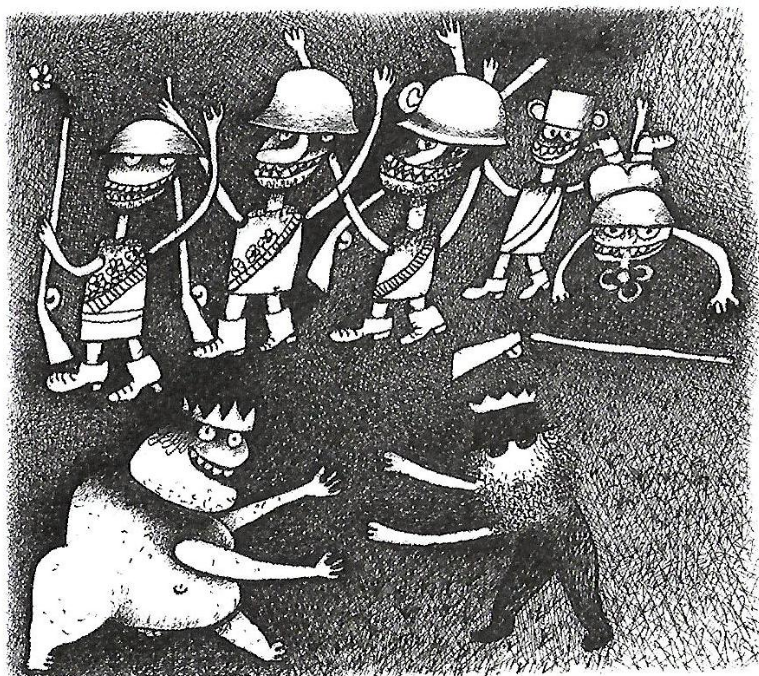
do vojske leži.

Sam bih izazvao neprijateljskog kralja,

da se sa mnom po travi valja.

Tko bi u svemu bitku izgubio,

za kaznu bi na glavi dubio.

PRIJEDLOG ZA RAZMIŠLJANJE

Zašto u te škole umjesto dijeljenja i množenja

ne uvedu sat smijanja i sat gloženja?

Umjesto pouka o jeziku mogli bi unijeti u plan

plaženje jezika bar dva sata na dan.

A umjesto crtanja po papiru

crtanje po leđima i nečijem šeširu;

boje neka se rade

od kolomaza, meda i marmelade.

Još bi mogli uvesti neke predmete koje djeca vole

kao na primjer: bježanje iz škole,

nošenje kaputa naopačke,

gađanje iz praćke.

Lovljenje leptira, branje jagoda,

skitanje od egipatskih piramida

do indijskih pagoda.

Uvede li se još sat hvatanja muha i sat snova-

da li bi igdje postojala škola kao ova?

DOK SAM UČITELJ BIO

Dok sam učitelj bio,

u prašini sjediti nisam smio.

Nisam se smio verati po drveću,

niti sam smio ležati u parku

— na cvijeću.

Nisam se smio glasati kao orao
i prave sam brkove
nositi morao.
Onda mi je jednog dana
dosadila kreda i spužva,
odijelo koje se ne gužva,
dnevnici, rasporedi, kravate
i život rasporeden na sate
pa sam pobjegao u šumu
među stabla zelena
i trčeći između njih
rikao — poput jelena.

Od tada se ja svakog dana
igram kriomice
neke životinje, cvijeta
ili ptice.

KLIM SE KLIMATAO

DIM se DIMATAO
NOGA se NOGATALA
GLAVA se GLAVATALA
DRM se DRMAO
KLOPA se KLOPATALA
DAN se DANIO

VRAT se VRATIO

BRAT se BRATIO

VRT se VRTIO

MRAK se MRAČIO

VRATA su se VRATATALA

ZRAK se ZRAKATAO

PRAĆAK se PRAĆAKAO

BAC se BACAKAO

MAČAK se MAČAKAO

PTICA se PTIČILA

ZRAKA je ZRAKALA

PRST je PRŠTAO

KLAT se KLATIO

MLAT se MLATIO

RIBA se RIBILA

SAT je nešto SATIO

DUBINA je DUBILA

STVAR se STVARALA

DUR se DURIO

MOL se MOLIO

BOR se BORIO

OBOR se OBORIO

HODOVI su HODALI

GLODOVI su GLODALI

GLED je jedan GLEDAO

kako su se LJUDI LJUDALI

kako su se SLOVA SLOVILA

i po papiru lovila.

KUKU

Jedan KUKU

KUKA u KUKAvici

Jedan KUKU

KUKA u KUKUjevcima

Jedan KUKU

KUKA u KUKUruzima

Jedan KUKU

KUKA u KUKUriku

Još jedan KUKU

KUKA u KUKUrijeku.

Dva KUKA KUKAju

U — KUKOvima.

PRAVI TATA

Pravi tata je

knjiga najljepših priča puna,

kralj svih kraljeva

kojemu lavor služi — kao kruna.

Pravi tata čuda stvara —

jezike svih životinja razumije,

često na njima razgovara.

Pravi tata je konj

na kojemu jašu svi klinci iz ulice.

On zna od bazge praviti topove,

a od kestena lulice.

Pravi tata se zna igrati krave,

sunca, mora i trave.

Po potrebi on je stablo

po kojemu se klinci veru

i u čijoj krošnji zrele

poljupce beru.

ŠTO ČINI VJETAR

Što čini vjetar kad ga svrbe leđa

i svojski ga žare?

O hridi ih tare

i uz kuće vuče.

Što čini vjetar kada mu se svira?

Listove topoli i kose djevojčicama dira.

Što čini vjetar kada se veseli?

Spomenicima ćuške dijeli,

zavlači se ispod skuta,

sa šeširom odbojku igra

i prašinu diže s puta.

Što vjetar čini kada poludi

i od mržnje je slijep?

Na prolaznike s krovova

kuća baca - crijep.

TOGA DANA

Toga dana rijeka je

tekla za pet!

Za pet je cvao cvijet!

Ugledao sam u letu pticu

i njoj sam dao peticu!

Peticu je također dobila

iz hrzanja jedna kobila!

Nebo je izvuklo iz vedrine trojku!

Zrak je iz svježine dobio dvojku!

Za deset bijaše igra naša

kada smo se igrali APAŠA!

Jedino je Ksenija toga dana pala -

kad nam sladoled liznuti nije dala.

ČR*

Toga dana rijeka je

tekla za pet!

Za pet je cvao cvijet!

Ugledao sam u letu pticu

i njoj sam dao peticu!

Peticu je također dobila

iz hrzanja jedna kobila!

Nebo je izvuklo iz vedrine trojku!

Zrak je iz svježine dobio dvojku!

Za deset bijaše igra naša

kada smo se igrali APAŠA!

Jedino je Ksenija toga dana pala -

kad nam sladoled liznuti nije dala.

(*ČR - časna riječ)

ČARI

Svaka stvar

ima svoj ČAR:

botaniČAR i stoČAR,

opanČAR i slastiČAR,

pipniČAR i zdenČAR,

gostioniČAR i dimnjaČAR,

kočniČAR i komiČAR,

bolniČAR i muziČAR,

fiziČAR i matematiČAR,

vodeniČAR i papuČAR.

Ipak kad biraš svoje ČARI

stavi dobre — naoČARI!

VISIBABA

VISIBABA kad bje mala

VISISEKA se je zvala.

A nakon prvih dječjih ljeta

prozovu je VISITETA -

ukoliko cvijetak-dama

ne postane - VISIMAMA.

NEVIDLJIVA IVA

Svaki sladoled
mogla je liznuti,
iz škole mogla je kliznuti.
Vidjela je nevidljiva Iva
što se u najskrovitijim
predjelima zbiva;
kako ljudi kad su sami
svašta čine,
čak i oni što nose
brčine.
I nije morala jesti Iva
juhu i varivo od gljiva,
ni učiti abecedu.
Sve je bilo u najboljem redu
sve dok nisu zaboljeli zubi Ivu
ni dužnu ni krivu.
Pa joj je zubar
— oslonivši se o svojstva sluha —
umjesto zuba isčupao
oba uha,
kose dva pramena
i samu glavu iz ramena.
No, i dalje je Iva živa —
upravo u mojim mislima

prebiva.

ZAŠTO

Zašto tako prlja hlače

moj susjed Zvonko,

malo đače?

Ta blatom trči svakog dana

bez ijednog blatobrana.

KAKO SE PRAVI RASPOLOŽENJE UDVOJE

Tako da trči jedno za drugim

parkovima, niz rijeke, poljanama dugim.

Tako da puštaju zmajeve i balone

ili da kroz prozor bacaju avione –

da ih gledaju dok kruže

koji će više i duže.

Tako da s brda na brdo riječi viču,

da jedno drugona pričaju priču,

da se oči u oči gledaju znojnih šaka

do počinka sunca, do prvog mraka.

KAKO SE PRAVI RASPOLOŽENJE U SAMOĆI

Može pomoću kamena —

kamen se baci da skakuće površinom vode.

Može pomoću cvijeta —
tako da se u zapučak ubode
i važno šeta.
Može pomoću leptira —
tako da ga se gleda, za njim trči
i ne dira.
Može od šumskog zraka —
tako da se diše, diše, diše,
i ništa više.

HAJDE DA SE DOGOVORIMO

Hajde da se dogovorimo
da od danas samo istinu govorimo.
Da umjesto bombi povješamo
po sebi bombone i banane.
Da nam tenkovi budu deve,
a šljemovi od bundeve.
Hajde da se dogovorimo
da pred riječ RAT slovo B stavimo
pa da od RAT riječ BRAT pravimo.
Hajde da se dogovorimo da već od sutra
jedni drugima ljubav navijestimo
i da se više ne žestimo.
Da se igramo i radimo s mirom
i da kao svoj znak nosimo ruže

za šeširom.

Ja već počinjem!

Umjesto da se branim maljem,

neprijatelju, evo, poljubac šaljem.

PJESME ZA RAZMIŠLJANJE

PJESME
ZA RAZMIŠ
LJANJE

EVO ŠTO SVE KSENIJU ZANIMA

Slave li mravi praznik Prvog maja

i kako pilići uđu u zatvorena jaja?

Zašto i na koga se luk ljuti i

zašto su makovi crveni a nisu žuti?

Zašto krave vojsku ne služe i

otkud miris nabavljaju ruže?

Da li se stonoga kada u hodu pomete i

zašto slonovi poput ptica ne lete!

Tko je pojeo mladi Mjesec i ostavio samo koru i

zbog čega medvjedi ne žive u moru?

Zašto ljubice ne mogu u snijegu cvasti i

kako to da Zemlja ne može na nebo pasti?

JASNO MI JE DA BUČA BUČI

Jasno mi je da BUČA BUČI u oBUĆI,

da je LUNA na kraju popLUNA,

da se dimi LULA iz piLULA

i da ne može forMULA bez MULA

i da se ROJ uvukao u stROJ

i da nema VOLAna bez VOLA

i da ne može sMOLA bez MOLA.

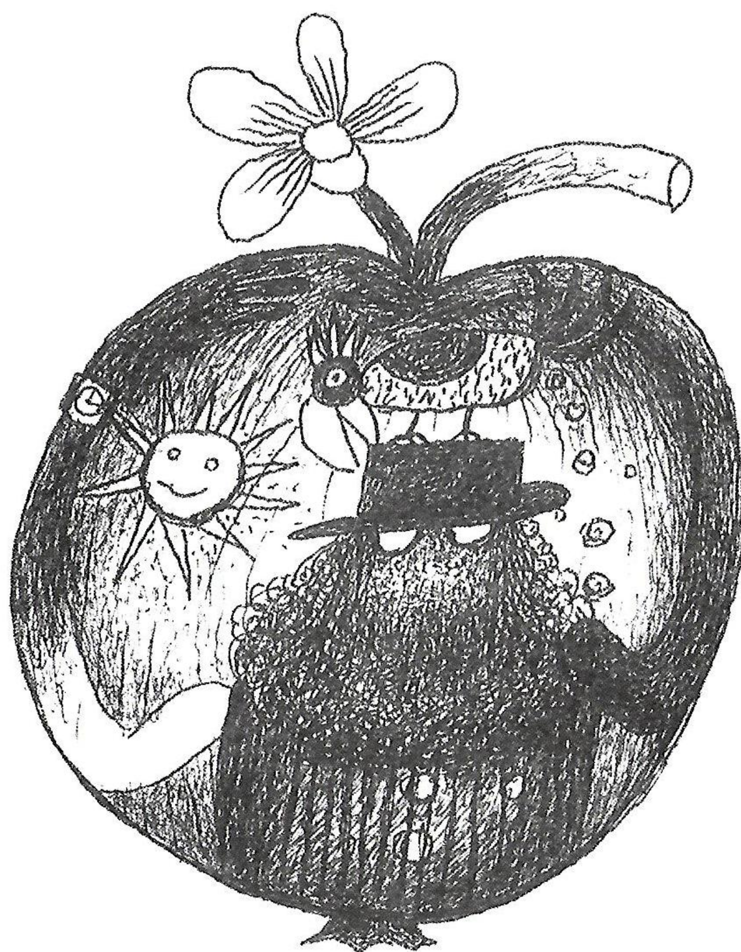
Ali nikako da mi sine

što MAJevi u MAJmunima čine

i što JA u JAbuci radim

i da li je onda JAbuka crvljiva

ili zvonimirljiva ili balogljiva?

LOVAC

Lovac biti

jaku rakiju piti,

u slabe ptice pucati,

šumama se smucati,

to zna svatko.

Ali neka taj lovac

što odsijeca vrat ljami,

ubije dosadu mojoj mami,

i neka od dosadine kože

napravi čizme — ako može!

ZAŠTO NEKE PTICE

Zašto neke ptice pjevaju

a druge vječito šute?

Za kim tuguju,

na koga se ljute?

Zbog čega neke rese

boje radosne i žive,

a druge su crne

turobne i sive?

Zar im još nešto treba

osim sunca, krošanja

i neba?

ŠTO ZNAČE RUŽE

— Što znači crvena ruža?
— To Zemlja usnu pruža
i poljubac šalje svijetu;
prvoj travi do sebe,
prvom leptiru,
prvom susjednom cvijetu.

— Što znači ruža žuta?
— Žuta ruža je šaka
bivšeg dječaka
u kojoj Zemlja
Sunce krije,
kojom Sunce
Suncu krade

kada svojski grije.

— Što znači ako je ruža cijela bijela?
— Znači da Zemlja djetinje
snove snije
u ruži što stoji
i bdije.

GDJE

Gdje borave cvjetovi

koji tek namjeravaju cvasti?

Što rade danas sile

zbog kojih će se sutra

pomaknuti zvijezde i pasti!

Gdje je bol ranije bio

što sada silazi u glavu?

Odakle zelenilo u rano proljeće

navire u travu?

Čudesno na mahove sve je,

pa i pjesma ova,

koja ne znam kako odjednom ustane

iz mrtvih slova.

ČUDESNA ZEMLJA

Ima jedna zemlja gdje ljudi idu naglavačke,

gdje kraljevi ulicama voze smetlarske tačke,

gdje kuće zidane od torte ko oblaci u zraku stoje,

gdje novci smrknuta čela razmjenjuju ljude i broje,

gdje se kiša u liftu vozi a avioni idu pješice,

gdje magarac ide u školu i čita bez pogreške,

a ribe se nadlijeću sa psima u visini,

a krava drva pili u limuzini.

Ima jedna zemlja u kojoj puževi

po zrakama sunca pužu,

u kojoj se ambasada ptica smjestila u ružu.

I nitko ne umire, ako sam to ne želi.

Rana svaka sama od sebe zacijeli.

Ima jedna zemlja u kojoj se ide naglavačke,

u kojoj dječaci jedu grah iz praćke.

Ima jedna zemlja u koju kadgod

i naše lađe uplove –

san se zove.

TKO DAJE UPUTE STAABLU

Tko daje upute stablu

o tome kako će listati,

kako na rosi blistati,

i uopće — kako rasti,

kada cvasti?

Možda stabla uči voda

kako se hoda?

Možda trešnju uči zrak

stavljati na nokte lak?

Možda sunce stablima šapće

kako se za lišće boja pravi

i gdje da se koji list stavi?

NIŠTA

Da NIŠTA postoji filozofi kažu;

do posljednjeg u tome se slažu.

Ali kako, ako NIŠTA postoji,

da se ono izvaže i prebroji?

Još nešto:

razmišljajte, kad ne bude

posla prečeg,

ima li više NIČEG

ili NEČEG.

MOŽE LI

Može li vrijeme

ostariti

umrijeti

ili se pokvariti?

I može li itko

od ljudi znati

koliko je njemu sati?

Kada je prva minuta

i od koga

zametnuta?

KADA RIBE PLAČU

Kada ribe plaču, a kada se smiju,

kada spavaju, a kada bdiju?

Je li itko živ to znade,

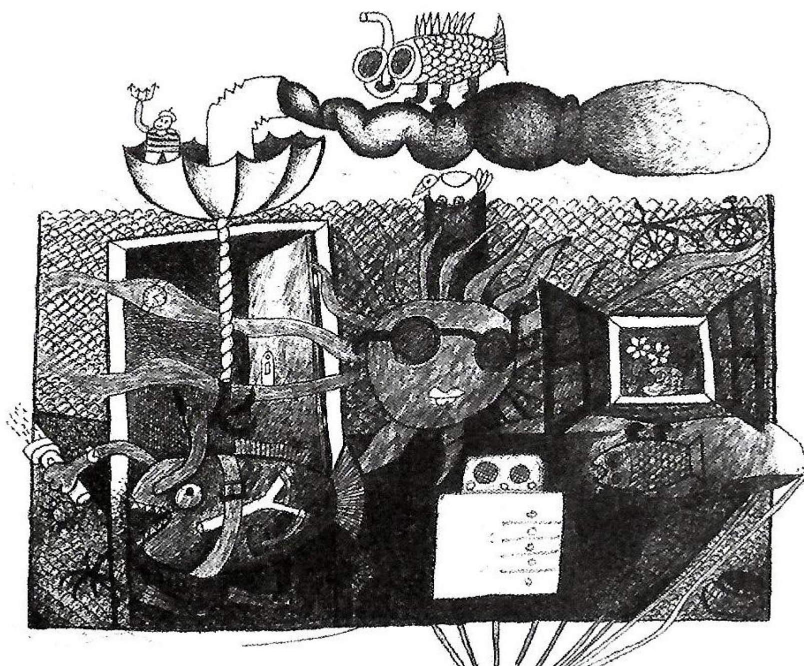
kad sve šuteći i gledajući rade.

Jedno je sigurno posvema

milosti ni u riba nema

jer i riba

ribu često zariba.

KAKO JE TO MOGUĆE

U Travniku jedna krava

žalila se što je loša trava.

U Stolcu — baš svašta —

neki djedica nije imao

sjesti na šta.

I ovo je istina živa:

Brod, kažu Slavonski

po suhu da pliva.

Kod Generalskog Stola —

ni jednog generala;

tvrdi se da nije šala.

Na rijeci Plivi

Jajce opet našli,

toliko široko

da ga jedva obuhvati oko.

NA KONGRESU LAVOVA

Sastali se

LAVor,

LAVina,

sLAVina,

gLAVonja,

gLAVa gologLAVa,

bakLAVa,

žiLAV,

kiLAV,

pogLAVlje,

sLAVlje

i zapodjenuše

oštre riječi,

jer se nisu mogli

složiti u tome

tko je od njih

LAV — najveći.

ŠTO RADI CVIJET KAD GA NEMA

U srcima djece drijema,

sam sebe sanja i smišlja

u zemlju zariven,

u dubini sunca

skriven.

Kad mu se ptica glasi

u letu,

cvijet se budi

i predaje svijetu.

ZVJEZDANE PJESME

ZVIJEZDA

Zašto je odjednom zvijezda pala
što je tisućama godina revno sjala?
Zbog čega je u mirnu zvijezdu nahrupio nemir?
Za čiim je potrčala duboko u svemir?
Da li je to na njeno mjesto
neka tamna zvijezda stala?
Ili je to mala zvijezda
ugledala svoju zvijezdu
i u naručje joj pala?

ŠTO BI BILO

Što bi bilo da nam zabunom
uši narastu
- na nekom hrastu?
Što bi bilo da zabunom
zvijezde naše ruke dobiju
pa da se njima pobiju?
Što bi bilo da nam zabunom umjesto glave
iz ramena nikne
- čuperak trave
i da nam na leđima niknu prsti?

To bi bilo
da se čovjek
- trbuhom prekrsti.

ŠTO TO

Što to ptice nad pustinjom kruže!

Što to puž na stup goli puže?

Što to bilje jutros se napreže

i djeca ni za čim poljem bježe?

Kakvu to igru zvijezde na svodu vode,

gdje to rijeke vodu svoju vode?

Ima negdje, negdje ima nešto

skriveno u prostoru vješto

čemu život i ne znajuč hrli,

zbog čega se to i ovo grli.

SVJETLOST

U svakom predmetu svjetlosti ima;

u ugaslim zvijezdama, na morskim dnima.

U najmrčem mraku svjetlost spava;

u zemlji, pijesku i korijenu trava.

Radi se sada o tome kako je probuditi,

kako je mrtvoj ptici i cvijetu posuditi?

KAD LIVADA PRAZNIK SLAVI

Trave još više pozelene,
cvjetovima obrazi zarumene.
Pčele žešće nego inače zuje;
do prvih se kuća let kukaca čuje.
Pa zemlja iz svoga šešira
vadi jato ptica, pregršt leptira.

Kad livada praznik slavi,
s djevojčicama se ona zdravi,
što vrludaju travom bose
i u očima sunce nose.

MAK

Malo crno zrno maka
crno kao zrno mraka
i pod zemljom bije bitku
puštajući biljku vitku.
Pobijedi li, svod mu plavi
navrh glave krunu stavi
s draguljima krilaša
malih vrijednih tamburaša.
Kad je kruna rose puna,
tad se zvijezde u njoj gnijezde.

ŠTO JE NEBO PO ČINU

Kada prekida rad postolar, tapetar i geometar,

nebo ima samo jednu zvijezdu i po činu je –

-devetar.

To biva nekako odmah uoči prvoga mraka,

u vrijeme kada večeru priprema baka.

I prije nego si progutao prvi zalogaj,

ne baš osobito sretan,

nebo biva unaprijeđeno i postaje — kapetan.

Kada si samo pogledao kompot u zdjeli od

kristala,

na bluzi neba već je blistao — čin admirala.

A kada si prije spavanja noge u lavoru prao,

što je nebo po činu — nitko više nije znao.

Teški časnik moralo je biti po činu

čim je na prsima nosilo — zvjezdanu prašinu.

MOJA ZVIJEZDA

Često se zagledam svečeri

u nebeski svod,

gledajući zvijezda

čudesan hod.

Dok tako usamljen

ispod zvijezda stojim,

sam sebe zatičem

gdje ih brojim.

Ali kako god brojio,

uvijek jedna fali.

Tek poslije u snu

svjetlost svoju pali

i bježeći od noći

U susret zori,

sama u beskraju

mojih snova gori.

KAD BI PJESNICI

Kad bi pjesnicima dali

da vlakove voze,

oni bi u livadama stali

i gledali kako brste koze,

zatjerali bi lokomotivu

preko tobogana, na procvalu šljivu.

Kad bi pjesnicima dali

da cipele prave,

moglo bi se dogoditi

da petu na prste stave

ili da cipelama naprave rukave.

Damo li im da odijela kroje,

mogli bi staviti nogavice

gdje džepovi stoje.

Kad bi kuću gradili,
teško da bi se proslavili
ako bi iz donjih redova
ciglu vadili
da bi na gornji stavili.
Nikad kraja putu
kad bi pjesnici brodove vodili,
oni bi uvijek za svojom
zvijezdom brodili.
Zato je najbolje
da i dalje djecu vole,
da im pričaju smiješne priče
i igraju se s njima škole.

ŠTO PJESNICI JOŠ ZNAJU

Bolje od svih pjesnici znadu
sjediti pod suncem, ležati u hladu.
Bolje od svih znaju se skitati,
daleke zvijezde i predmete čitati.
Sanjati, smijati se, nadati se i plakati,
na glavi stajati, na jednoj nozi skakati.
Na nepostojećim raketama
dalekim svjetovima broditi
sami sa sobom ratove i razgovore voditi.

Nitko se ne zna na čitavom svijetu

kao pjesnici diviti — cvijetu.

RADNI DAN JEDNOG MAČKA

Kad ujutro ustane mačak,

najprije se rasteže

— da vidi koliko je dugačak.

Onda prede sunčane zrake

ili u vrhu jablana

vreba oblake.

O podne siđe i jede

pa zrak smota oko stupa

i prede, prede.

Često predući škilji i sanja

kako miševi umjesto lišća

vise sa granja,

kako ih hvata

pa kako se zatim u visine neba diže

i Mliječnu stazu — liže.

KAD SAM MALI BIO

Kad sam mali bio,

vodu sam jeo

a kruh pio.

Noge su mi bile gologlave
a glava bosa,
umjesto brkova nosio sam
dva pužića ispod nosa.
U snijegu mi je bilo vruće,
kraj peći zima,
odlikovanja za hrabrost
imao sam na čelu
i na koljenima.
Na stolac sam se verao
da skinem Veneru
misleći da i zvijezde zriju
i da se kao kruške beru.
A kad sam bio jako,
jako mali malac,
pušio sam — nožni palac.

BIO SAM

Bio sam poslovođa panja
na kome se moglo kupiti
sve od kestena-bombona do kišobrana-vrganja.
Gradonačelnik grada od prašine,
upravitelj jednom blatu,
direktor kokoši i mačaka,
ministar naoružanja: oblutaka i pračaka,

nositelj čvoruga prvog reda

i sličnih značaka.

Bio sam kapetan jedne mlake

u kojoj sam hvatao zvijezde i oblake.

Bio sam predsjednik magle i zraka,

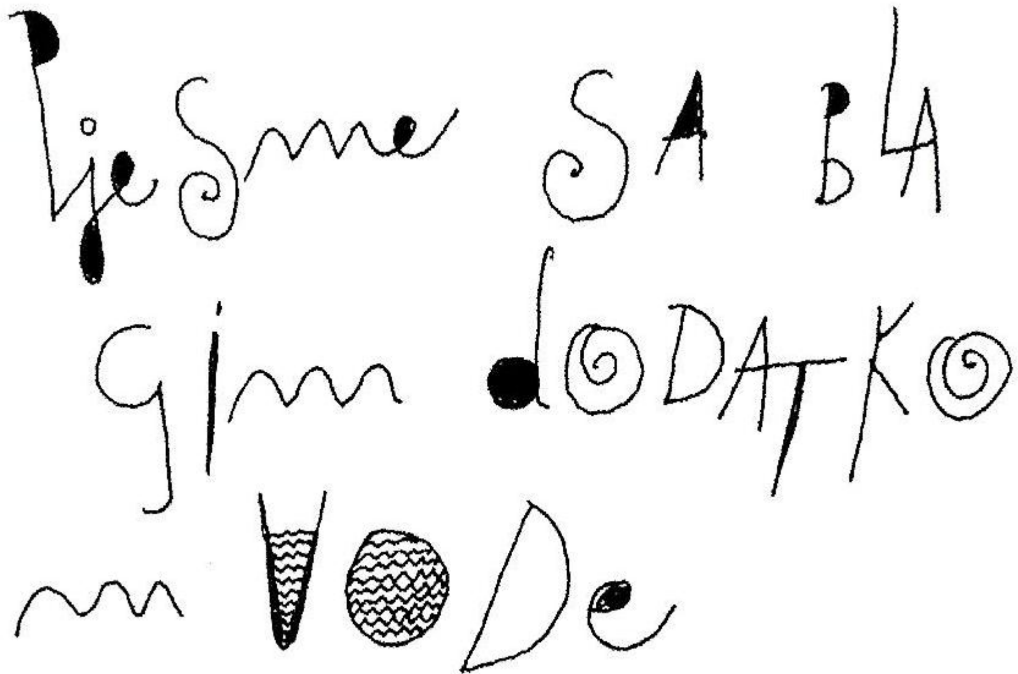
a uvečer bijah podanik mraka.

Sa strepnjom ravnom poniznom sluzi,

gledao sam kako čin od mnoštva zvijezda

blista - mraku na bluzi.

PJESME SA BLAGIM DODATKOM VODE

KADA OBLAK

Kada oblak pisma piše,
umjesto slova od olova
u list stavlja dva reda neba,
dva reda kiše
(možda jednog manje,
drugog više)

Topla kiša je pismo za travu i miša.
Kako je studena, onda je za jelena.
On prije ništa ne razumije
dok pismo ne popije

ili se u njemu ne umije.

Kad u pismo red gràda
i red munje stavi,
znači da oblaku nije nešto u redu
u glavi.
Jer tako se pisma ne pišu
ni travi, ni mravu, ni mišu!

JEZERO

Jezero u zimske dane
stavlja naočale od leda,
pa na nebu čita vrane
letimice, preko reda.

Tako služe naočari
da jezero vid ne kvari
i protiv snježne vijavice
što vjetar nosi je u lice.

Poenkad opet stakla služe
da klizači njime kruže.

GROM

Grom grmi;

drm drmi

tarantaran

trum!

Munja sijeva;

nebo zijeva -

tarantaran

trum!

Grom puca;

nebo štuca -

taramtaram

trum!

Oblake je

naglo jelo

više nego

što je smjelo -

trdum! trdum!

trdum!

AKO SU OBLACI OVCE

Ako su oblaci ovce,

kako pjesnici kažu,

bijele i sive

što na nebu

iznad naših glava žive,

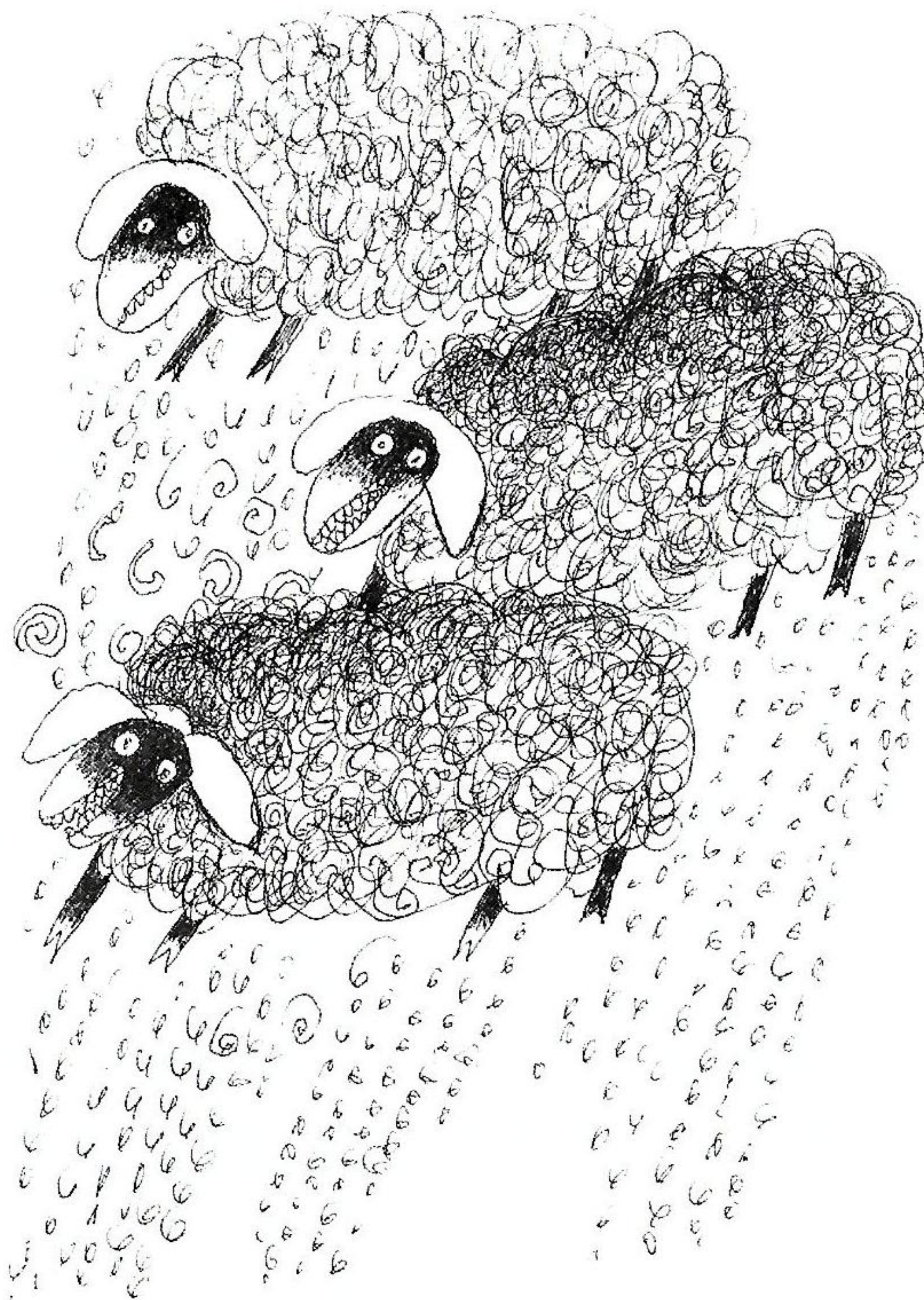
zašto, kad im vjetar

nevidljivim škarama

runo šiša,

na zemlje ne pada vuna

nego - kiša?

MAGLA

Jutros je naš kraj

imao smolu,

jutro mu je zbog magle

počelo u molu.

Zbog slabe vidljivosti

zbilo se nezgoda sto:

U prodavaonicu nekog sela

zabunom ušao vo.

Činovnik u ured zakasnio

čitav sat.

U prometnom dijelu grada

nastao pravi rat.

Prolaznici se mnogi spotakli

i pali u hodu.

Žaba se jedna zabila u blato

ne vidjevši vodu.

Grupe đaka promašile su školu

za cijelu milju.

Medvjedi ušli u tunel—

umjesto u spilju.

Jedan je taksi stubištem došao

čak na prvi kat...

Jedini se nije zabunio

maglovitog jutra

na trgu sat.

VULKANI

Uzetih nogu

na svome sjede logu,

čekajuć nasumce

ptice ili sunce.

Oblakovaču pijuckaju

i dremuckaju.

Tek ih kašalj iz sna prene

i krene.

Neosvojivi kao kule

ponovo pune lule.

PAUK

Od stabla do stabla

pauk mostove gradi

duge, uspravne i kose,

koje jutrima prelaze male,

blistave kapi rose.

Između grana napinje žice

dok stablo ne postane gitara,

na kojoj vjetar za umorne ptice

čudesne pjesme stvara.

U ljuljačke duge tada sjeda,

ljulja se i vjetrom hladi

veliki majstor što bez greda,

skela i čavala gradi.

Ponekad mu telefon zazvoni

— pokraj same glave —

na koji se često iz zamke

glupe muhe jave.

CIPELE

Kad bi netko između vas cipela bio,

prljavu vodurinu svakodnevno pio,

nosom gađao kamenčiće i cigle,

tabanom skupljao trnje i igle,

kada bi zemljom gmazio i rovao,

zacijelo bi prigovarao i psovao.

A cipele — ništa! Trpe i šute!

Ne zna se: da li im je pravo ili se ljute.

Mogle bi, kada bi htjele, o svemu nešto reći,

jer u njih je jezik od vašeg mnogo veći!

No, one mudro šute! Tek kada s nogu siđu,
uvečer pored tople peći, jedna drugoj priđu;
stoje u mraku, sretne što blatom više ne gmaze,
i do rana jutra jedna drugoj jezik plaze.

GDJE TKO SPAVA

Slador spava u medu,
voda u ledu,
struja spava u žici,
cvrkut u ptici.
Slika spava u kistu,
u nekoj ruci i boji,
a vrijeme spava u satu
koji stoji.

GLAVATE PJESME ILI PJESME O GLAVAMA

GNJAVATOR

Bio jedan teški gnjavator

imao je tup glavator

bježao je od kućatora

i od školatora.

Nije volio nikakav radator

ležao je u livadi izvaljen na travator

sunce mu je posudilo svoj radijator.

Čekao je da mu pečeni golubator

i zreli kruškator

sam padne u zubator.

— Što mogu — govorio je gnjavator

— kad imam tup glavator.

Onda, jednog dana, kad je gnajvator

ležao na obali Nilatora

eto aligatora.

— Ja sam — reče aligator — doktorator

pa ću malo zašiljiti tvoj tupi glavator.

Zasjalo u aligatora sto raznih zubatora

i tu je kraj pjesmatora.

NOGOM NOGNIMO

RUKOM RUKNIMO

a GLAVOM GLAVNIMO

da bi se OVO OVILO

da bi se ONO ONILO

da bi TREP TREPTAO

da bi LIP LIPTAO

da JEZDOVI JEZDE!

GLAVOM GLAVNIMO

da ŽIVOT OŽIVI

da GLAVE GLAVNU

da se OGLAVE

da TRAVE TRAVNU

da se OTRAVE

da ZVIJEZDE ZVJEZDNU

da se OZVIJEZDE

da BUD što više BUDNE

da LJUD što više LJUDNE!

KUPUSOVA GLAVA

Što da čini kupus

kad ga boli glava;

kad mu o glavi radi

neka krava,

kad mu zec gricka čelo

pa bradu,

kad mu glavu prodaju

na trgu u gradu?

Gledao sam jednom

kupusove glave

dok ih važu –

-činilo mi se kako žele

nešto da kažu.

Al' što učiniti

jadne glave mogu,

kad su bez pameti,

ruku i nogu.

VRSTE GLAVA

Drugo je glava u lava,
drugo u Ninoslava.
Drugo je glava luka,
drugo je glava kelja,
drugo je glava zelja.
Ima glava za znanje
i glava za sanje.
Postoje glave što nose šešire
i glave iz kojih rogovi vire.

Postoje glave što ničemu ne služe
osim što muhe oko njih kruže.

SVAKA GLAVA SVOJU KAPU IMA

Svaka glava ima kapu kakva joj treba;
glava zelja nosi kapu krojenu do neba,
glava šibice nosi kapu od plamena,
glava luka od zemlje i malo kamena.
Strašilo u polju može nositi na čelu
stari lonac ili zdjelu.

GLISTA

Kada glista miruje i spava

kako znati gdje joj dođe glava -

jer su u gliste

obje strane iste.

Tek kad pođe,

nema zbora,

glava naprijed

biti mora!

GLAVA ČAVLA

A zbog čega ima glavu čavao?

Da po njoj čekićem udara Pavao

kad čavao drvene čizme,

jedino što ima od ruha,

navlači do uha.

PJESME S OKUSOM MRAKA

U MRAKU

U mraku predmeti razgovaraju;

nešto se tajno dogovaraju.

U mraku rogovi drveću rastu,

čudovišta spavaju u svakome plastu.

U mraku pila zubima škrguće

i netko nešto traži oko kuće.

Kukuruzi tada sablje pašu,

brda reže i repovima mašu.

Mnogi klinac tada reče

staroj vrbi: teta, dobro veče.

ŽIVOTINJE IMAJU SVJETLA U OČIMA

Stara sova

ima svjetla nova,

a u mačka

svjetla su dugačka.

Stvar je ipak više nego vražja

da jedino krijesnica

ima svjetla stražnja,

dok u patka

ne postoje ni kratka.

Zbog toga, to poznate su stvari,

s tetom lijom često se

— sudari.

PJESMA O KLJUČEVIMA

Gumb je ključić

za prslučić.

Vatra je ključ

ključanja,

proljeće smijeha

i trčanja.

Noć ima ključeve

snova

— čuva ih za gredom

ispod krova.

A sunce ima ključeve

cvijeta,

ptičjega leta

i ključeve noći.

Svakog jutra

otključava nam oči.

GDJE JE NOĆ DANJU

Noć danju u ugljenu spava,

u ponoru gdje ne uspijeva trava.

Ima je na dnu Dunava i Nila,

u ustima žaba i krokodila.

Kao žvakalicu krokodili je žvaču

pritajeni u riječnom draču.

Sasvim malo ima je u ormarima,

džepovima i još nekim stvarima.

A jedina noć koja slobodno ulicom ide

da svi je vide,

noć, koja se ne straši dana,

Mirina je kosa vrana.

ČEMU SVE NOĆ SLUŽI

Noć koja se zavukla u oči
žednima ljubavi na čaše se toči.
Noć u kosi, što prekrila je tjeme,,
služi pravoj noći za sjeme.
A čemu, zanima vas, služi ova?
Da bi bolje vidjeli šišmiš i sova,
da bi više bilo snova.
Ponekad prave noći jezike iz grmlja plaze
i plaše klince, mamine maze.
A nekim klipanima služe noći
da do tuđih krušaka mogu doći.

STARI MAČAK

Sinoć je prestao
disati kada je pao
- mrak.
Nije vidio
gdje je stajao
- zrak.

ŠTO JE UHVATIO RIBOLOVAC I ŠTO JE SVE UHVATILO NJEGA

Najprije je smijeh uhvatio ribolovca,

koji se čuo do Karlovca.

Pa ga je umor ulovio dok je šetao niz Kupu,

jer nigdje uz rijeku nije naišao na klupu.

Nadao se da će uhvatiti cipla;

umjesto njega uhvatila se — cipela.

Bilo je sreće u ribolovca:

uhvatio je još hunjavicu i tri stara lonca.

Napokon ga je strah ščepao, kad je mrak pao,

kako? Ni sam nije znao.

OVU PREGRŠT NAZOVITE KAKO HOĆETE

OVU PREGRŠT NAZO
VITE KAKO HOĆETE

LEPTIR

Kad je gusjenicu u sebi ubio,

krila je za nagradu dobio.

Ali savjest mu čista nije

kao prije.

Zato u letu često krivuda

i treperi

kao da ga netko preko nišana

gleda i

mjeri.

KOME DATI ODLIKOVANJA

Da me netko pita,

predložio bih strašilo

usred žita –

-bez obzira da li je žito

od ptica branilo

ili je ptice njime hranilo.

Za odlikovanje predložio bih

borove krošnje

radi vječno zelene nošnje.

Šetače bih nagradio

za uspješno šetanje,

cvjetove za samouko cvjetanje.

Šišmiša što je postao ptica

od miša.

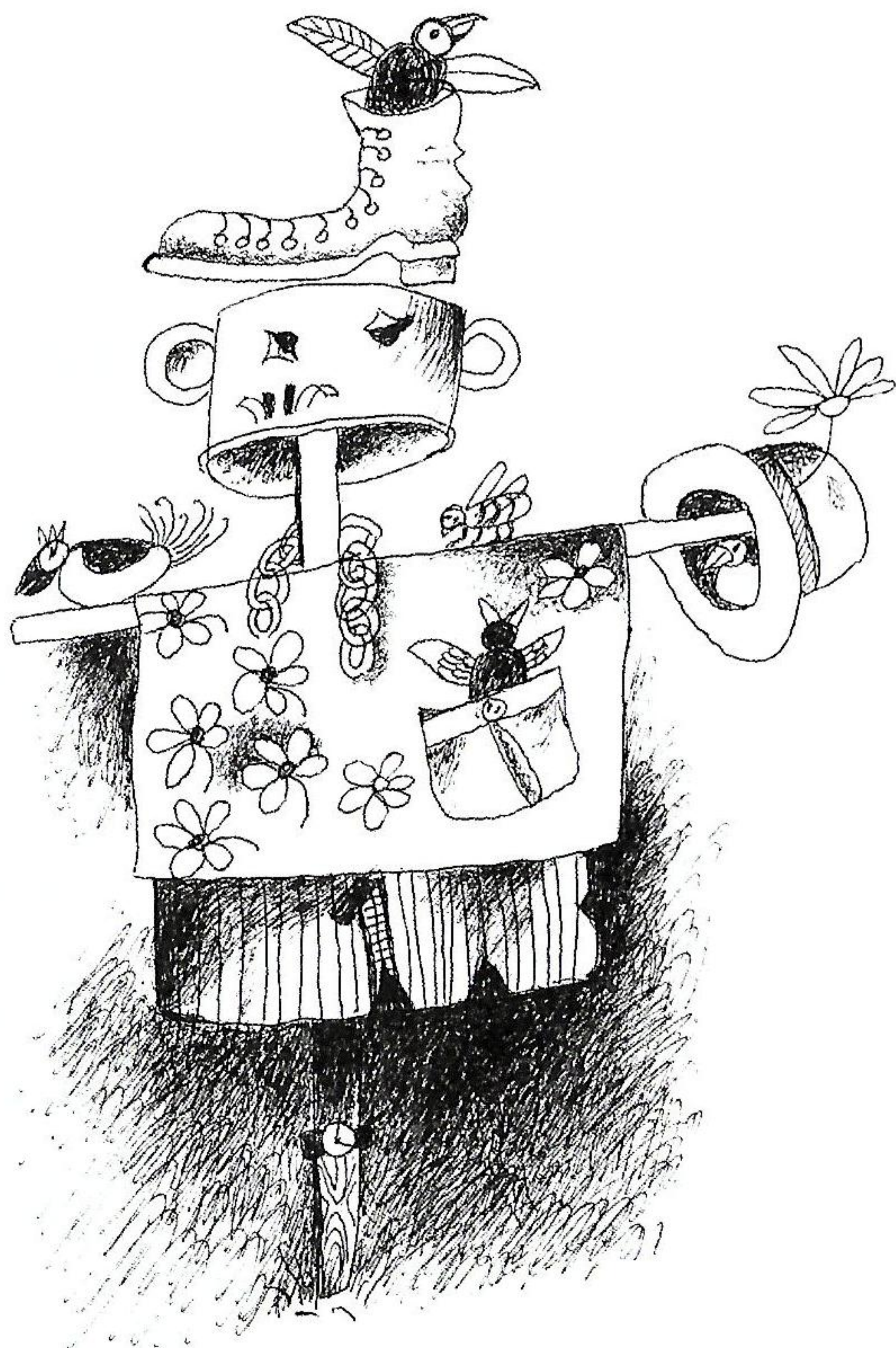
Crva, jer je izdržao

cijeli život pod korom drva.

I suncu bi odlikovanje trebalo dati —

samo da li bi preko kolajne

moglo i dalje tako sjati?

KAKO JE SVRAKA INTERVJUIRALA PSA

Gospodine Vau, recite mi —
počela je svraka
— koliko je u vas dlaka?
Pas lanu iz pasje njuške
kao iz puške:
— Via, vla, vla!
— Koliko vas je ujelo buha
iza lijevog uha
u nazočnosti vašeg gospodina
u posljednjih deset godina?
Opet lanu pas u sav glas:
— Vla, vla, vla!
— A koliko ste do sada
imali lajanja ukupno,
i da li vam je milije lajanje
u samoći ili skupno?
Ponovo lanu pas u sav glas:
— Vla, vla, vla!
Pazi ga, i to zna —
reče svraka divljenja puna
i poleti ponad žbuna.

BIO JEDAN ZRAK

Bio jedan zrak

gol i bos.

Povremeno je samo

umjesto rukavice

nosio nečiji nos.

ŠTO RADE ŽIVOTINJE KAD SE HOĆE RUKOVATI

Jelenaci i volovi se roguju,

ribe se repuju,

leptiri i ptice se kriluju,

gliste se miluju,

rakovi se škaraju,

ježevi se igluju,

mačke se brkuju,

a stonoge noguju.

SVINJICA

Kad je svinjica

još prase

već trči,

rokće,

pase —

mnoge je svinjske

vrline krase.

Prase već razlikuje

što je bundeva

a što dinja

i zna se, kad odraste

bit će svinja.

A za dijete se ne zna

hoće li biti menadžer,

političar, vatrogasac

ili će i ono biti

običan prasac.

(Ovo je nova pjesma umjesto pjesme SEMAFOR)

PREDLAŽEM

Da sva djeca nose brade

i brkove od čokolade!

Da sisanja više nema,

da svatko slobodno na nastavi drijema.

Da listovi stabala kao ulaznice

za sve priredbe vrijede,

da se cipele same vežu i rede.

Da nitko za nas djecu ne pita,

ako se družba sat-dva odskita.

Predlažem da se ukinu tvornice sapuna,

da se legu guske bez kljuna.

Da se takve muhe uvedu

koje bi mogle ponijeti i gredu,

pa da umjesto djece neke poslove rade:

da obiru voće i repu vade.

Tko se s prijedlogom slaže
molim da ruku digne
ili da mi nožnim palcem migne.

VATRA

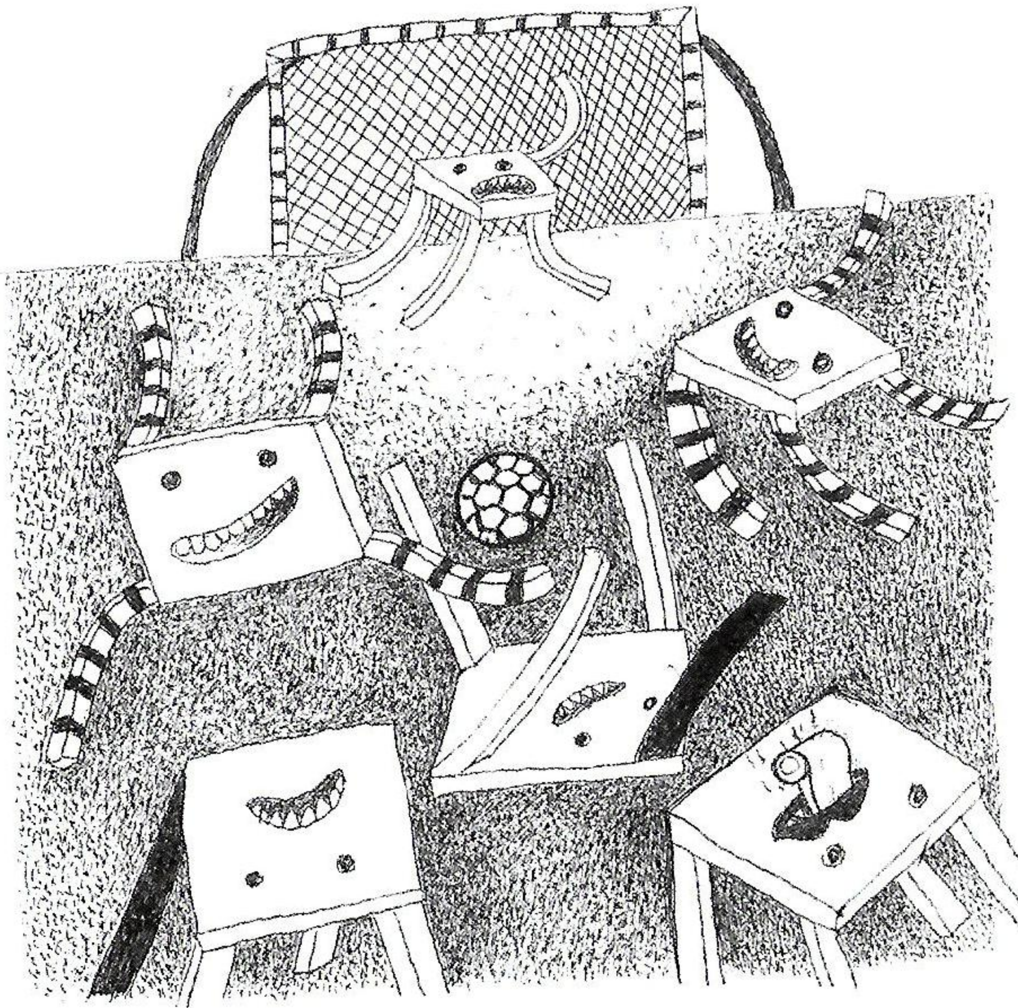
Vatra svašta jede:
ormare i grede,
cipele, šešire,
krevete i glasovire.

Čim jesti prestane,
istog trena nestane.

STARA STOLICA

Dogodi se da stara stolica,
što stoji sto godina i više,
najednom osjeti kako je nešto golica -
kao da joj pijavica krv iz noge siše.

Dogodi se da stolica stara
lijevim nogama pogrebe desne,
kad joj se svrbež u nazebu stvara
i da joj zglobovi popuste pa - tresne.

PAŽNJA

Molim da se javi gospodar muha
koje su jučer imale tjelovježbu
nasred majčina ruha,
a viđene su i u blizini kruha.

Molim da se javi oblak-tata
što se ledom bacio na mog malog brata
i napravio mu toliku čvorugu
da ne može provući glavu kroz vrata.

Također upućujem poziv pijanoj svraki

koja je u krošnji kruške jučer kreštala

tako da je pozlilo baki.

Neka se svi jave mojemu tati

da ih isplati.

NEGDJE U NEKOJ - ZEMLJI DALEKOJ

Školovao otac sina,

potrošio čopor svinja.

A zauzvrat njemu škola

vratila je kući - vola.

POSLJEDNJA PJESMA

Posljednja
Pjesma

NA KRAJU

Molim jedan zviždduk za zubobolju,
glavobolju i raznu drugu „obolju”!
Još jedan zviždduk za sve mračne sile;
za prikaze što snom našim mile.
Jedan UA za trn malen i crn
što je balon Kseniji probušio,
za vjetar što je grad od kocaka srušio!
Tri puta FUJ za lovca koji je napao rodu,
za crnog velikog psa što je prepao Dodu!

Napokon, još jedan strašan UA
za oblaka mrka dva
što su se u proljetni dan nadvili nad gradom
svojim hladom.

BILJEŠKA O PISCU

Zvonimir Balog rođen je 30, svibnja 1932. godine u Svetom Petru Čvrstecu nedaleko od Križevaca (Hrvatska). U Zagrebu je završio Školu primijenjenih umjemosti i Pedagošku akademiju. Studirao je pedagogiju. U životu je radio raznovrsne poslove: kao administrator, dekorater, domski odgajatelj, soboslikar, nastavnik, predavač na Pedagoškoj akademiji, urednik časopisa, televizijski urednik i drugo.

Pjesnik je, prozaik, slikar, kipar i ilustrator. Stvorio je impozantan opus od šezdesetak knjiga za djecu i odrasle: slikovnice, zbirke pjesama, priče, eseje, romane, aforizme, dramske tekstove i scenarije. Autor je dviju antologija.

Zvonimir Balog je, bez sumnje, prvo je ime hrvatske književnosti za djecu i mladež.

Više od četvrt stoljeća knjige Zvonimira Baloga nalaze se na popisu obavezne školske lektire. Zastupljen je u antologijama za djecu i odrasle, a mnoge njegove pjesme su uglazbljene.

Zvonimir Balog najnagrađivaniji je hrvatski dječji pisac. Višestruko je nagrađivan svim poznatim književnim nagradama. Od 1970, godine do danas dobio je šest puta nagradu „Grigor Vitez” (Zagreb), četiri puta nagradu „Ivana Brlić-Mažuranić” (Zagreb), dva puta jugoslovensku nagradu „Mlado pokolenje” (Beograd), nagradu „Zmajevih dečjih igara” (Novi Sad), nagradu „Mali princ” (Tuzla) za najbolju knjigu u Republici Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gort i nagradu „Kiklop” (Pula) za knjigu godine. Dobitnik je Goranove plakete za pjesništvo i nagrade „Visoka žuta žita” za trajni doprinos hrvatskoj književnosti. Za ukupno djelo odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

Kao likovni umjetnik i ilustrator, svojim slikama, crtežima i skulpturama sudjelovao je na četrdesetak izložbi i dvadesetak bijenala i trijenala u zemlji i inozemstvu. Za ilustracije u slikovnici Veseli zemljopis nagrađen je nagradom „Grigor Vitez”. Za „vrhunsko stvaralačko dostignuće” dobiva nagradu „Grigor Vitez” za tekst i za ilustracije u slikovnici Golema mrvica.

Književno djelo Zvonimira Baloga poznato je i čitateljima izvan Hrvatske. Tekstovi su mu prevedeni na devetnaest jezika. Najzna-čajniji je prijevod Bontona na engleski jezik u izdanju Društva hrvatskih književnika, objavljen 2000. godine pod naslovom Nice Maneers or How I Can Avoid Gromng Up to Be a Tmt.

Dobitnik je međunarodne nagrade, diplome IBBY Honour List (Časna Lista IBBY-a) 1996. godine za knjigu poezije Pusa od Krampusa.

Godine 2002. nominiran je za najveću svjetsku nagradu za dječju knjigu, Andersenovu nagradu, a 2003, za „Astrid Lindgren Memorial Award for Literature” koju je u spomen na veliku spisateljicu ustanovila švedska vlada. Ta nagrada, koja promiče književne i humane vrijednosti, te pravo djece na igru i sretno djetinjstvo, u cijelosti korespondira s književnim djelom Zvonimira Baloga. Danas živi i radi u Zagrebu i na otoku Pašmanu.